

ZARZĄDZENIE

Dnia 4 listopada 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Michał Laskowski

W związku z wnioskiem obrońcy skazanego o zbadanie spełnienia przez **SSN Adama Rocha** wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących powołaniu i postępowania po powołaniu, który wpłynął do Sądu Najwyższego w dniu 24 października 2022 r. i został przekazany przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do Izby Karnej w dniu 25 października 2022 r., na podstawie art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 29 § 6 i n. uSN, stwierdziwszy, że:

- wniosek pochodzi od strony postępowania przed Sądem Najwyższym – skazanego Z. S.(art. 29 § 7 uSN),
- został sporządzony, podpisany i wniesiony przez obrońcę skazanego – adw. K. D. (art. 87¹ § 1 k.p.c. w zw. z art. 29 § 8 zd. czwarte uSN),
- z zachowaniem terminu tygodniowego (art. 29 § 8 zd. pierwsze uSN; k. 67 akt IV KB 3/22) i
- czyni zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego (art. 119 § 1 k.p.k. w zw. z art. 29 § 9 i 24 uSN), a także
- zawiera żądanie stwierdzenia, że w sprawie zachodzą wobec SSN Adama Rocha przesłanki wskazane w art. 29 § 5 uSN, które mogą powodować, że w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy (art. 29 § 9 pkt 1 uSN) oraz
- nie przytacza okoliczności uzasadniających żądanie w zakresie wskazania okoliczności związanych z powołaniem na pełniony urząd oraz sposobu postępowania Sędziego po powołaniu, a także

- nie wskazuje natomiast, jak w okolicznościach tej sprawy ewentualne naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności związane z powołaniem na urząd sędziego i późniejszym postępowaniem sędziego mogłoby wpływać na jej wynik,

- 1) wniosek odrzucić;**
- 2) odpis zarządzenia doręczyć obrońcy i skazanemu oraz dołączyć do akt IV KK 13/22;**
- 3) o wniosku i o wydanym zarządzeniu zawiadomić SSN Adama Rocha;**
- 4) zakreślić sprawę w repertorium KB jako zakończoną w inny sposób;**
- 5) z uwagi na te okoliczności wskazywane w uzasadnieniu wniosku oraz funkcję, jaką pełnił przed powołaniem na urząd sędziego Sędzia Adam Roch, wniosek potraktować jako wniosek o wyłączenie sędziego złożony w związku z okolicznościami, o jakich mowa w art. 41 k.p.k., zarejestrować go w kontrolce rozstrzygnięć incydentalnych i jako takiemu nadać dalszy bieg.**

UZASADNIENIE

Choć Kodeks postępowania karnego nie przewiduje w niniejszym wypadku obowiązku sporządzenia uzasadnienia, gdyż zarządzenie to jest niezaskarżalne (por. art. 99 § 2 k.p.k.), to sporządzenie pisemnych motywów było konieczne zarówno z uwagi na to, że procedura określona w art. 29 § 5-24 uSN jest *novum* w polskim systemie prawa i konieczne stało się wyjaśnienie kilku kwestii z nią związanych, jak i z tego powodu, że strona powinna w tej sytuacji poznać powody, choćby skrótowo przedstawione, dla których złożony w jej imieniu wniosek nie zostanie rozpoznany.

Obrońca skazanego wniósł o zbadanie spełnienia przez Sędziego Adama Rocha wymogów niezawisłości i bezstronności.

Wniosek obrońcy skazanego, złożony w prawem określonym terminie, spełnia wymogi przewidziane w procedurze karnej dla pisma procesowego oraz zawiera żądanie stwierdzenia, że w sprawie zachodzą wobec SSN Adama Rocha przesłanki wskazane w art. 29 § 5 uSN, które mogą powodować, że w

okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. W uzasadnieniu wniosku jednak, poza odwołaniem się do pełnionej funkcji prokuratora przez Sędziego Adama Rocha, oświadczenia niektórych sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2022 r. oraz – ogólnie, bez podania jakichkolwiek skonkretyzowanych faktów czy argumentów, upolitycznienia procesu nominacji sędziowskich nie wskazano na jakiekolwiek okoliczności związane z powołaniem na urząd sędziego Sądu Najwyższego Sędziego Adama Rocha, nie powołano jakichkolwiek okoliczności związanych z jego późniejszym postępowaniem, a także nie wskazano, jak powyższe okoliczności dotyczące Sędziego Adama Rocha miałyby wpływać w okolicznościach tej konkretnej sprawy na naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności, a przez to – na jej wynik. Z tego powodu wniosek podlegał odrzuceniu.

W niniejszej sprawie brak było podstaw, aby o odrzuceniu wniosku zawiadomić Okręgową Radę Adwokacką. Artykuł 29 § 11 uSN przewiduje co prawda obligatoryjne zawiadomienie organu samorządu zawodowego w razie odrzucenia wniosku złożonego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym. Przepis ten jednak odnosi się wyłącznie do pełnomocników, nie obejmuje swoim zakresem obrońców.

Zawiadomienie, o jakim tu mowa, nie tylko nie ma pozytywnego – co oczywiste – ale nawet neutralnego wydźwięku. Jego celem nie jest przecież wyrażenie pochwały co do postawy adwokata lub radcy prawnego czy tylko zawiadomienie o fakcie złożenia wniosku, a poinformowanie o nieprofesjonalnym sposobie wykonywanej przez pełnomocnika strony albo innego uczestnika postępowania reprezentacji w postępowaniu przed najwyższą instancją sądową. Ma to z kolei doprowadzić odpowiednie organy samorządu zawodowego co najmniej do oceny sposobu wykonywania zawodu radcy prawnego lub adwokata i rozważenia zainicjowania procedur dyscyplinarnych.

Skoro więc zawiadomienie takie może, z samej istoty tej instytucji, prowadzić do pociągnięcia pełnomocnika będącego adwokatem lub radcą prawnym do odpowiedzialności typu represyjnego, to stosowanie art. 29 § 11 uSN w drodze

analogii do niewskazanych w tym przepisie obrońców nie jest możliwe (nawet jeżeli takie rozróżnienie prowadziłyby nieuchronnie do stwierdzenia naruszenia wynikającej z art. 32 Konstytucji zasady równości wobec prawa obrońców i pełnomocników). Wykładnia rozszerzająca użytego w tym przepisie pojęcia „pełnomocnik” nie jest z kolei możliwa, gdyż przeczyłoby to racjonalności ustawodawcy i wynikającemu z niej zakazowi wykładni homonimicznej, zabraniającemu w obrębie danego aktu lub gałęzi prawa nadawania tym samym zwrotom odmiennego znaczenia. Sam prawodawca w ustawie o Sądzie Najwyższym rozróżnia bowiem role procesowe, jakie w postępowaniu przed tym Sądem mogą pełnić adwokaci i radcowie prawni, wskazując wyraźnie w art. 85 § 2 uSN zarówno pełnomocników, jak i obrońców. Brak jest w takiej sytuacji jakichkolwiek racjonalnych podstaw, aby w wypadku art. 29 § 11 uSN sformułowanie „pełnomocnik” rozumieć szerzej aniżeli w art. 85 § uSN, jako obejmujące także obrońcę.

Na marginesie odnotować już tylko można, że w postępowaniu przed sądami powszechnymi i wojskowymi, choć złożenie przez pełnomocnika wniosku niedopowiadającego analogicznym wymogom jak w ustawie o Sądzie Najwyższym (choć w postępowaniu przed tymi sądami ustawa nie wprowadza obowiązkowego zastępstwa procesowego stron albo innych uczestników postępowania), nie jest obwarowane bezwzględną sankcją obligatoryjnego zawiadomienia organów samorządu zawodowego, do którego należy pełnomocnik (por. art. 42a usp i art. 23a usw).

W takiej sytuacji w postępowaniu prowadzonym przed Sądem Najwyższym na podstawie przepisów Kodeksu postępowania karnego zawiadomienie organu samorządu zawodowego, do którego należy obrońca, w razie złożenia przez niego wniosku o przeprowadzenie testu niezależności, który został odrzucony (art. 29 § 10 uSN), możliwe jest jedynie w razie stwierdzenia przesłanek określonych w art. 20 § 1 k.p.k., a te w niniejszej sprawie nie zostały spełnione.

Z uwagi na to, że treść uzasadnienia wniosku wskazuje na to, że obrońca skazanego chciałby doprowadzić do wyłączenia sędziego nie z uwagi na okoliczności wskazane w art. 29 § 5 i 6 uSN, ale z uwagi na zaszłości związane z funkcją pełnioną przez sędziego przed powołaniem go na ten urząd (prokurator)

oraz konflikt skazanego z Ministrem Sprawiedliwości – Prokuratorem Generalnym, który jest przedmiotem różnych postępowań karnych, wniosek ten należało potraktować jako wniosek o wyłączenie sędziego w trybie art. 41 § 1 k.p.k. (i jako taki powinien być zostać od samego początku w tej sprawie złożony) i jako takiemu nadać dalszy bieg.

Na niniejsze zarządzenie nie przysługuje zażalenie. Co prawda, odmowa przyjęcia środka odwoławczego jest w postępowaniu karnym zaskarżalna (art. 429 § 2 k.p.k.), a skoro do rozpoznania wniosku stosuje się przepisy o zażaleniu z procedury, w której wniosek taki został złożony, to *prima vista* mogłoby się wydawać, że na zarządzenie o odrzuceniu wniosku można wnieść środek zaskarżenia (właśnie stosowany odpowiednio art. 429 § 2 k.p.k. w zw. z art. 29 § 24 uSN). Tak jednak nie jest, albowiem ustawa wyłącza co do zasady możliwość wniesienia zażalenia na postanowienia i zarządzenia wydane przez albo w Sądzie Najwyższym (art. 426 § 1 k.p.k. także w związku z treścią art. 466 § 1 k.p.k. i art. 29 § 24 uSN), chyba że przepis szczególny wyraźnie przewiduje możliwość wniesienia zażalenia od zarządzenia czy postanowienia wydanego w Sądzie Najwyższym. Ani art. 429 § 2 k.p.k., ani przepisy znowelizowanego art. 29 uSN takiej możliwości natomiast nie przewidują.

[as]